

Geologický klub Gymnázia Zlín, Lesní čtvrť

Hlavní geologické procesy v okolí Zlína

Obsah

Úvod:.....	1
Cíl:	1
Zápis o činnosti:	2
Přírodní památka Skály	2
Přírodní památka Králky	2
Zápisky z terénního deníku:.....	3
Závěr:	3
Seznam literatury.....	4
Obrazová příloha:.....	4

Úvod:

S našim geologickým týmem jsme se rozhodli prozkoumat dvě poměrně neznámé, přitom ale velmi zajímavé přírodní lokality. První lokalita se nachází asi 0,6 km severně od obce Držková, po které rovněž dostala jméno „Držkovské“ Skály. Druhá lokalita se nachází asi 1 km severně od obce Lukov, přírodní památka Králky. Obě místa jsou od sebe vzdálena asi 5 km vzdušnou čarou. Jako pomůcky nám posloužily: GPS, geologický kompas, geologické kladívko, mapy, psací potřeby, deník a vzhledem ke klimatickým podmínkám také teplé oblečení.

Cíl:

Cílem naší výpravy bylo zjistit, jaké horniny na těchto místech převládají a jakým přírodním vlivům (exogenním procesům) tyto přírodní útvary podléhají. Rovněž bylo nutno, abychom se naučili měřit s geologickým kompasem, správně odštěpovat kousky kamenů geologickým kladívkem a naučit se pozorovat tyto útvary okem geologa.

Zápis o činnosti:

Přírodní památka Skály jsou skalní útvary v lesním porostu na jižním svahu kóty Skály (536 m n. m.). Nachází se v katastrálním území obce Držková, zaujímá výměru asi 6,99 ha a přírodní památkou bylo toto území vyhlášeno v roce 1987. Tyto útvary, které tvoří geomorfologicky výrazný hřbet, jsou součástí pískovcovo-slepencového soláňského souvrství magurského flyše. Na čelech těchto vrstev vznikly výrazné skalní mrazové sruby. O těchto útvarech jsme si pověděli trochu více a to jak vznikají, kde se nacházejí a jak je poznáme. Psamiticko-psefitické lavice (zrnka menší než 2mm a větší než 2mm) mají v každém ze skalních útvarů stejně strmý úklon vrstev 60-65° (měření jsme prováděli geologickým kompasem, viz foto). Hrubozrnný arkózový pískovec často pozvolna přechází do drobnozrnného polymiktního slepence. Tyto horniny mají nejčastěji zrna a valouny z křemene a živců, po velmi pečlivém zkoumání jsme však objevili také malé lupínky muskovitu. Slepencové valouny jsou vzhledem ke svému krátkému transportu jen málo povrchově opracované (zaoblené), pocházejí i z granitoidních vyvěřelin, metamorfitů, případně i z jiných druhů sedimentů. Půdní pokryv v okolí skal tvoří nevyvinutá skeletová mělká kambizem (vrch hory je stále obrosten původním listnatým porostem).

Přírodní památka Králky se nachází na jižním úbočí Hostýnských vrchů, pod zříceninou hradu Lukov (viz foto), jeden km severně od obce Lukov, v jejímž katastru se také nachází. Zaujímá výměru asi 2,53 ha a statut přírodní památky se tomuto území dostalo v roce 1987. Skalní útvary jsou tvořené psamiticko-psefitickým soláňským souvrstvím magurského flyše. Geologický podklad tvoří hrubozrnné pískovcové a slepencové lavice lukovských vrstev (paleocén, svrchní část soláňského souvrství) račanské jednotky magurského flyše. Lavice mají úklon kolem 30°, který zhruba odpovídá sklonu klesajícího svahu hřbetu. Hrubozrnný pískovec přechází do drobného pískovce, místy až do drobnozrnného polymiktního slepence. Ve skalním útvaru jsou též dvě polohy hrubozrnného až balvanitého slepence, v nichž ojedinělé balvany dosahují velikosti 50 cm a více. Reliéf těchto útvarů byl modelován mrazovým zvětráváním podél puklin a mezivrstevních ploch. Tento typ zvětrávání doplnily ještě procesy chemického zvětrávání. Na tomto místě jsme pozorovali i zajímavé geomorfologické útvary drobné jamky ve skále, zvané voštiny. Původní pokryv tvoří kamenitá kambizem. Zajímavostí tohoto místa je také jeho historie, podle lidové pověsti zasedalo na horní plošině Králek tzv. valašské lovcí právo. K tomuto účelu mělo sloužit několik sedaček vytesaných do pískovcové skály. V 19. Století byly tyto útvary oblíbeným místem šlechtického rodu Seilernů z nedalekého zámku Lešná.

Zápisky z terénního deníku:

Název bodu	Nejbližší město či obec	GPS souřadnice	Lokalizace ke dvěma stálým bodům v terénu	Popis lokality	Popis horniny
LH1	Držková	49.324870, 17.785828	Mezi Skalními objekty nad obcí Držková	Na vrcholu kopce, poblíž vesnice Držková, napravo od červené turistické značky.	Arkózový pískovec, zrnka nedostatečně opracovaná, převážně křemen a živce, nažloutlá barva
LH2	Vlčková	49.326241, 17.762218	U rozcestníku	Na modré turistické trase mezi Držkovou a Lukovem.	Železitý pískovec, pravděpodobně s příměsí limonitu, barva načervenalá
LH3	Lukov	49.300558, 17.740159	V pomyslné přírodní „bráně“ tvořené ze slepenec.	Na zelené turistické značce směrem z hradu Lukova do vesnice	Hrubozrnný plymiktní slepenec, zrnka z křemene, droby, vyvřelin, barva šedá

Závěr:

Celkově jsme si „výpravu“ užili, naučili jsme se spoustu nových věcí (např. měřit s geol. kompasem, pracovat s geol. kladívkem) a odnesli si i nové zkušenosti v orientaci s mapou. Cestou jsme odebrali několik vzorků hornin a na skalních útvech sledovali jejich vrstvení. Pan profesor nám přitom vykládal o vzniku těchto útvarů. Počasí nám sice moc nepřálo, mlha nám nedovolila kochat se nad krásným výhledem ze skal, ale mohlo to dopadnout i hůř.

Seznam literatury:

Mackovčín P., Janiová M. a kol.: Chráněná území ČR – Zlínsko, svazek II., Agentura ochrany a přírody ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 2002, 40 pp

Obrázková příloha:

Železitý pískovec

Návštěva hradu Lukova

Měření sklonitosti a směru vrstvy

Zjišťování polohy

Držkovské skály 1

Držkovské skály 2